

Din hørsel – vår sak

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)

The Norwegian Association of the Hard of Hearing

Brynsveien 13
Pb 6652 Etterstad
0609 Oslo

Telefon: 22 63 99 00 E-post: hlf@hlf.no
Telefaks: 22 63 99 01 Org. nr.: 970 205 195
Tekst-tilf: 22 63 99 12 Bankgiro: 8397 05 08816

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030
0030 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Saksbehandler	Dato
	08-1393	Bjørnar Dagstad	08.09.2008

Teksting for hørselshemmede må bli et krav for å få tilskudd til filmproduksjon

Viser til brev datert 10.07.2008 vedrørende høring – utkast til forskrift om tilskudd til audiovisuelle produksjoner. Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) er satt opp som høringsinstans og avgir med dette vårt høringssvar.

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede. 14,5 prosent eller over 600 000 nordmenn har en hørselshemming¹. 55 000 av disse er medlemmer av HLF, og medlemstallet vokser raskt, med ca 200 nye medlemmer per uke. HLF arbeider for full deltakelse og likestilling på alle samfunnsområder.

Hørselshemmede er en voksende gruppe av Norges befolkning, og det er antatt at andelen hørselshemmede vil øke til 25 % av befolkningen, dvs. ca 1 million i Norge i 2020.² Økningen skjer også i de yngre befolkningsgruppene, særlig da i yrkesaktiv alder. Dette bl.a. som følge av hørselsskader i forbindelse med arbeids- og fritidsstøy. Dette er en befolkningsgruppe som normalt vil være aktive kinogjengere. En utredning gjort av Norsk Filminstitutt viser at over 207 000 mennesker i alderen 9-66 år vil være i målgruppen for teksting av norske kinofilmer. Dette utgjør over 700 000 kinobesøk i året, hvorav de norske filmene vil utgjøre ca 63 000 kinobesøk (9 % av det totale kinobesøket)³.

Det norske folk er positive til teksting av norske kinofilmer

HLF er glad for at tilskudd til teksting av kinofilm er videreført i forslag til ny forskrift, og at dette nå samordnes med de øvrige tilskuddsordningene. HLF mener likevel at det ved utarbeidelse av ny forskrift er på høy tid å sette et *generelt krav om teksting* for å få tilskudd.

¹ "Et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede", Helsedepartementet og Sosialdepartementet (2002)

² Hearing Impairment Among Adults (HIA), Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef (2001)

³ Norsk Filminstitutt, Rapport om teksting av norskproduserte filmer (2003)

Både det norske folk og store deler av det politiske miljø mener det er en selvfølge at norske filmer på kino og tv blir tekstet. Både av hensyn til Norges største gruppe mennesker med funksjonsnedsettelse, men også fordi teksting er til gode for øvrige befolkningsgrupper (eks innvandrere som skal lære seg norsk).

En MMI- undersøkelse gjort i 2006 viser at hele 81% er positive til at norske filmer tekstes, og 76% mener at teksting gjør at de fikk lettere med seg det som blir formidlet i filmen⁴.

En spørreundersøkelse gjort blant 1131 personer av Janne Skovgaard Kristiansen ved Universitetet i Stavanger bekrefter disse resultatene⁵. 70% av de normalthørende i undersøkelsen er positive til teksting og dette tallet øker til over 90% når de får vite at hørselshemmede er avhengig av teksting. Undersøkelsen bekrefter også at normalthørende ønsker teksting fordi de lettere får med seg det som blir sagt i filmen.

I sin behandling av Stortingsmelding nr. 22 (2006-2007) *Veiviseren*, peker Stortingets Familie- og kulturkomite på teksting av norske kinofilmer som et tiltak i forhold til universell utforming:

"Komiteen er fornøyd med at Regjeringen ønsker å sikre alle tilgang til norske filmer. I den forbindelse er prinsippet om universell utforming og samfunnsmessig likestilling viktig. Produksjonstilskudd til teksting av norske filmer er etter komiteens mening et godt redskap for å gi hørselshemmede samme tilgang til og utbytte av norske filmer som det hørende har." Innst.S.nr.277 (2006-2007), avsnitt 2.6.3.

I forbindelse med Arbeids- og sosialkomiteens behandling av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, mener komiteens flertall at det må forventes strengere og mer generelle krav til teksting av norske kinofilmer i fremtiden. Også fra behandlingen i Odelstinget ble det flere ganger tatt til orde for krav om teksting av norske kinofilmer.

Teksting må bli et generelt vilkår for tilskudd etter §1-6

HLF mener det må settes som et generelt vilkår etter forskriftens §1-6 at alle eksemplarer av en kinofilm og interaktive produksjoner blir gjort tilgjengelige med norsk tekst.

Støtteordningen for teksting av norske filmer har vært tilgjengelig siden 2003 som en frivillig ordning. Selv om filmprodusentene får dekket alle sine kostnader til teksting, viser det seg at ordningen ikke blir benyttet. Dette betyr at det må stilles krav til teksting, fordi frivillighetsordningen ikke har fungert.

Å legge dette inn som et generelt krav vil ikke fordyre kinofilmene nevneverdig. Under behandlingen av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven i Odelstinget, ble det sagt at Kultur- og kirke departementet har anslått de årlige kostnadene ved å tekste alle norske kinofilmer til å være 5 millioner kroner. Dette utgjør ingen stor ekstrautgift pr film. Tvert i mot vil dette være av stor nytteverdi for mange tusen mennesker.

⁴ MMI- undersøkelse "Teksting av norsk kinofilm" (2006)

⁵ Janne Skovgaard Kristiansen, Masteroppgave "Intralingual subtitling of Norwegian Film" (2008)

Film og Kino sier i sin evalueringsrapport vedrørende teksting av kinofilmer⁶, at "det er tungtveiende grunner for at alle norske kinofilmer bør tekstes til norsk". Dette begrunnes blant annet i at lydbildet gjør det problematisk å skjelve dialogen, også for hørende.

Ved interaktive produksjoner må kravet være at norsk tekst er tilgjengelig som et valg for brukeren. Produksjoner med norsk tale gir utfordringer for hørselshemmede i forhold til det å kunne oppfatte det som blir sagt. For å kunne nyttiggjøre seg av den interaktive produksjonen på lik linje med den normalthørende befolkningen, må derfor tekst være tilgjengelig for brukeren. Dette vil være av særlig betydning for yngre hørselshemmede, som også er målgruppen for denne tilskuddsordningen. Kostnadene forbundet med norsk tekst på interaktive produksjoner bør heller ikke fordyre produksjonene nevneverdig.

Det finnes ingen holdbare motargumenter mot teksting

HLF er kjent med motargumentene mot teksting. Dette dreier seg om at teksting ødelegger det visuelle uttrykket i filmen, samt at poenger røpes for tidlig. En av Norges mest anerkjente filmfotografer, Philip Øgaard (bla. Kautokeinopprøret), sier at teksting kun minimalt ødelegger det visuelle uttrykket, og at dette argumentet ikke må hindre at en film blir tekstet. Når det gjelder argumentet om at teksting røper poenger i filmen, sier Arnstein Friling, som har over 13 års erfaring med teksting av norske tv- og kinofilmer, at dette i stor grad handler om tekstekvalitet, og at det er uproblematisk å tekste slik at poenger ikke røpes for tidlig. Flere norske filmprodusenter/regissører som Margareth Olin, Tomas Røsbak og Harald Zwart har valgt å tekste sine filmer og mener at dette er uproblematisk i forhold til de nevnte motargumentene.

HLF foreslår derfor følgende tilføyning i §1-6, Generelle vilkår:

f) Tilskudd etter §§2-1, 2-4, og 2-7 krever at produksjonen tekstes for hørselshemmede, jf. §5-4. Tilskudd etter §2-6 krever at den interaktive produksjonen har norsk tekst tilgjengelig.

Med vennlig hilsen
Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)

Knut Magne Ellingsen (sign)
Forbundsleder

Geir Lippestad
Generalsekretær

⁶ Film og Kino, evaluering av Stortingets prøveordning med teksting av norske filmer som vises på kino (2006)